

Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället

Vägledning för handläggare

*Stödmaterial till
betänkande av Demokrativillkorsutredningen*

Stockholm 2019

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2019:35

SOU och Ds kan köpas från Norstedts Juridiks kundservice.
Beställningsadress: Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikationer

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Norstedts Juridik AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2019

ISBN 978-91-38-24948-2

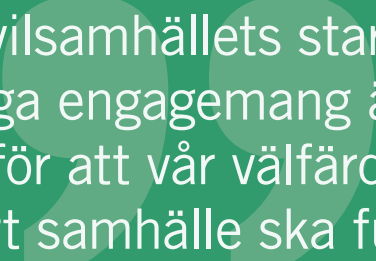
ISSN 0375-250X

Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället

Vägledning för handläggare

Innehåll

Inledning	7
1 Om demokrativillkor	11
2 Ett demokrativillkor för verksamheten	13
3 Demokrativillkoret i praktiken	17
4 Ageranden som strider mot samhällets grundläggande värderingar	21
5 Granskning utifrån demokrativillkoret	35
6 Exempel på hur demokrativillkoret kan granskas	41
7 Avgöranden avseende demokrativillkor	45

Civilsamhällets starka
medborgerliga engagemang är avgörande
för att vår välfärd
och vårt samhälle ska fungera.

Inledning

Det civila samhället engagerar mer än sex miljoner människor i Sverige. Över hälften av befolkningen gör varje år någon ideell insats i föreningslivet. Människor engagerar sig för jämställdhet, miljöfrågor, mot diskriminering eller för att hjälpa barn, äldre eller särskilt utsatta grupper. Det handlar om engagemang inom idrotten, kulturen, friluftslivet, folkbildningen eller någon annan av alla de verksamheter som bedrivs inom föreningslivet. Detta medborgerliga engagemang har stor betydelse för människors hälsa, utveckling och behov av gemenskap. Det är helt avgörande för att vår välfärd och vårt samhälle ska fungera.

Att människor fritt kommer samman kring olika frågor är också en central del i demokratin. I stor utsträckning är vår demokrati sprungen ur människors engagemang i olika sammanslutningar, föreningar eller organisationer.

Sammantaget ger detta skäl för det offentliga att stödja föreningslivet. Staten fördelar årligen cirka 14 miljarder kronor i bidrag till det civila samhället. Kommuner och regioner fördelar runt sex miljarder kronor. Det offentliga ska ha en god hushållning med skattemedel och måste därför uppställa krav i bidragsgivningen. En bidragsmottagare ska bl.a. respektera demokratins grundläggande principer. Det är sådana krav – demokrativillkor – som detta material handlar om.

Om materialet

För att stödja offentliga bidragsgivare vid tillämpningen av demokrativillkor har Demokrativillkorsutredningen tagit fram den här vägledningen för handläggare. Tanken är att erbjuda vägledning vid granskning och beslut om bidrag och därmed skapa förutsättningar för bidragsgivare att utveckla mer enhetliga arbetssätt. Med bidragsgivare menas myndigheter, organisationer med förvaltningsuppgifter, kommuner och regioner. Vägledningen för handläggare bygger på de analyser och det förslag till demokrativillkor som Demokrativillkorsutredningen presenterar i betänkandet *Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället*. Utredningens förslag till demokrativillkor avser en organisations verksamhet. En kortfattad beskrivning av villkor om demokratisk uppbyggnad ges på sidan 39.

Det offentliga ska ha en god hushållning med skattemedel och måste därför uppställa krav i bidragsgivningen.

Om demokrativillkor

Det är vanligt att det ställs krav på att en organisation ska vara demokratiskt uppbyggd och agera demokratiskt för att vara berättigad till ett bidrag. Statliga bidrag till civilsamhället är frivilliga och den organisation som inte uppfyller alla villkor för bidraget fräntas inte sin rätt att verka. Demokrativillkor behövs för att myndigheter, organisationer, kommuner och regioner ska kunna försäkra sig om att bidrag inte ges till verksamheter som står i strid med samhällets grundläggande värderingar och demokratiska principer. Om organisationer som bedriver sådan verksamhet får offentligt stöd kan det skada allmänhetens förtroende för bidragen. Det skulle i sin tur kunna drabba det civila samhällets utveckling i stort.

Demokrativillkor för bidragsgivning har debatterats livligt under senare år. Diskussionen har bl.a. handlat om huruvida skattemedel kan ha gått till verksamheter som inte är förenliga med samhällets grundläggande värderingar. Myndigheter har framfört att de befintliga demokrativillkoren har varit svåra att tillämpa. En del organisationer har upplevt att tillämpning av demokrativillkor i bidragshandläggning inte har varit transparent och rättssäker.

Demokrativillkorsutredningen

För att säkerställa att allmänna medel går till verksamheter som är förenliga med samhällets grundläggande värderingar tillsatte regeringen 2018 Demokrativillkorsutredningen. Utredningen lämnade i juni 2019 ett förslag till ett förtydligt demokrativillkor och tog som en del av uppdraget fram denna vägledning.

Den offentliga makten ska utövas
med respekt för alla människors lika värde
och för den enskilda människans
frihet och värdighet.

1 kap. 2 § regeringsformen

Ett demokrativillkor för verksamheten

2

Demokrativillkorets huvudsakliga syfte är att förhindra att offentliga medel går till verksamheter som står i strid med de grundläggande värderingar som ska skyddas och främjas av det allmänna. De demokrativillkor som offentliga bidragsgivare bör ställa gäller därför i första hand en organisations verksamhet.

Det svenska samhällets grundläggande värderingar framgår av regeringsformen. Där står det att den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. Dessutom ska det allmänna verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden.

Sverige har anslutit sig till flera internationella konventioner om mänskliga rättigheter. Enligt t.ex. barnkonventionen har staten en särskild skyldighet att skydda och förverkliga barns rättigheter. FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor innebär att Sverige måste vidta åtgärder för att bl.a. främja jämställdhet mellan könen.

Regeringsformen och internationella konventioner kräver att staten skyddar och främjar enskildas grundläggande fri- och rättigheter. Staten måste också se till att ingen individ eller grupp kränker eller inskränker någon annan individs fri- och rättigheter.

Hur tas hänsyn till lagstiftning och internationella konventioner i bedömningen av ansökningar?

Utgångspunkter för demokrativillkoret

Ett demokrativillkor måste vara tydligt. Både den som ansöker om bidrag och den som beslutar om bidraget ska på förhand veta vilka krav som ställs. Demokrativillkoret anger därför vilka ageranden som innebär att bidrag inte får lämnas.

Demokrativillkoret ska säkerställa att en organisation som har en verksamhet som strider mot samhällets grundläggande värderingar om respekt för alla människor lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter inte beviljas bidrag.

Bidrag ska därför inte ges till en organisation som kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter, diskriminerar eller bryter mot principen om allas lika värde. Detsamma gäller om organisationen rättfärdigar, främjar eller uppmanar till kränkningar av individens grundläggande fri- och rättigheter eller alla människors lika värde.

Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt. Att hävda politiska åsikter genom våld eller andra utomparlamentariska metoder kan aldrig accepteras i ett demokratiskt samhälle. Statsbidrag ska därför inte heller beviljas en organisation som motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Bidrag får inte lämnas till en organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten,

1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter,
2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,
3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller
4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Tänk på att ...

- en organisation ansvarar för bl.a. sina
 - företrädare,
 - inbjudna föreläsare,
 - samarbetsorganisationer.

Demokrativillkoret i praktiken

3

Hur tydligt ett demokrativillkor än utformas kan det vara svårt att tillämpa det i praktiken. När det framkommer uppgifter om att en organisation kan ha agerat på ett odemokratiskt sätt kvarstår många frågor, t.ex. vem har agerat och om organisationen kan ställas till svars.

Villkor för statsbidrag gäller för organisationer. Det är därmed en organisations agerande som ska bedömas vid en prövning av demokrativillkoret. Om en organisation har agerat på ett sätt som inte är förenligt med demokrativillkoret, t.ex. genom skrivningar i stadgar, verksamhetsberättelse, verksamhetsplan, på en webbplats eller i andra dokument från organisationen, får bidrag inte lämnas.

Vem har agerat och kan organisationen ställas till svars?

Ska en enskild företrädares övertramp drabba hela organisationen?

Ska organisationen utestängas från bidrag för all framtid?

Ansvar för företrädare

En organisation ansvarar även för sina företrädares agerande. Det är inte alltid självklart vem som kan anses vara företrädare för en ideell verksamhet. Begreppet ”företrädare” avser en organisations legala företrädare, men även andra som på olika sätt företräder organisationen. Företrädare är alltså de som ingår i organisationens förvaltande organ, såsom styrelseledamöter, och personer som har utsetts för att

teckna organisationens firma eller för att ha andra funktioner som t.ex. kassör eller verksamhetsansvarig. Företrädare kan även vara anställda i organisationen eller personer som är utsedda att utföra ett visst uppdrag, t.ex. som ledare vid en idrotts- eller bildningsverksamhet eller en religiös ledare i en församling.

Ansvar för enskilda medlemmar

En organisation ska i normalfallet inte ställas till svars för en enskild medlems agerande. Om agerandet har skett i ett sammanhang där medlemmen har fått i uppdrag att representera organisationen får medlemmen däremot anses företräda organisationen.

Om flera medlemmar vid upprepade tillfällen agerar i strid med demokrativillkoret utan att organisationen vidtar åtgärder, kan det ifrågasättas vilka värderingar organisationen i sig står för och om verksamheten strider mot demokrativillkoret.

Ansvar för inbjudna föreläsare

En organisation har ansvar för de personer som den ger utrymme för inom ramen för sin verksamhet, t.ex. en inbjuden talare eller föreläsare vid en sammankomst som organisationen anordnar. Om det är allmänt känt att en föreläsare agerat på ett sätt som är i strid med demokrativillkoret, t.ex. genom att uttrycka hat mot vissa grupper, och organisationen ändå inbjuder föreläsaren, så måste organisationen anses agera på motsvarande sätt som föreläsaren och uppfyller därmed inte villkoret för bidrag. Vilket ansvar som kan läggas på organisationen måste bedömas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Hänsyn ska t.ex. tas till om en föreläsare har bjudits in för att delta i en paneldebatt eller i ett sammanhang där enskilda åsikter inte fått stå oemotsagda.

Har föreläsaren fått tala vid organisationernas sammankomster upprepade gånger?

Var föreläsarens åsikter allmänt kända innan hen bjöds in?

Ansvar för samarbetsorganisationer

Vissa organisationer utgörs av ett flertal medlems- eller lokalföreningar. Ibland handlar det om organisationer som har ett nära samarbete med varandra i en riksorganisation. Det kan också vara fråga om ett lösare samarbete mellan enskilda organisationer under en s.k. paraplyorganisation.

En organisation är alltid ansvarig för sina medlems- eller lokalföreningar och för de organisationer som den stödjer ekonomiskt, vidareförmedlar bidrag till eller på annat sätt samarbetar med. Ett agerande av en företrädare för en lokalorganisation ska alltså bedömas som om det vore ett agerande av den centrala organisationen.

Ageranden inom ramen för verksamheten

För att en organisation ska kunna hållas ansvarig för en företrädarens agerande krävs det att agerandet kan kopplas till organisationen och dess verksamhet. Ett agerande som inte har något samband med företrädarens roll eller funktion inom organisationen ska i regel inte utsluta en organisation från bidrag.

Det kan uppkomma gränsdragningsfrågor om ett agerande kan kopplas till organisationen eller inte, t.ex. om en företrädare närvarar i ett extremistiskt sammanhang eller uttrycker sig olämpligt på sociala medier. En bedömning får göras i varje enskilt fall. Personer som har centrala roller i en organisation, t.ex. ordförande eller generalsekretärer, får ofta anses representera organisationen i vidare bemärkelse.

Vilken roll har företrädaren i organisationen som anses ha brutit mot demokrativillkoret?

Vad har företrädaren gjort och i vilket sammanhang?

Bidrag får inte lämnas till en organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten,

- 1.** utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter,
- 2.** diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,
- 3.** rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller
- 4.** motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Ageranden som strider mot samhällets grundläggande värderingar

4

I det här avsnittet ges konkreta exempel på olika typer av ageranden som omfattas av demokrativillkoret.

1. Utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter

Enskildas rätt till kroppslig integritet och personlig frihet, dvs. skydd mot fysiska och psykiska angrepp, är grundläggande i ett demokratiskt samhälle. En organisation eller en företrädare som utövar våld, tvång eller hot ska inte beviljas statsbidrag. Våldshandlingar som inte medvetet syftar till att kränka, t.ex. om någon använder våld för självförsvar, bör inte diskvalificera för stöd. Detsamma gäller våldsutövning inom idrott eller annan aktivitet där de inblandade gett samtycke, t.ex. boxning.

Exempel på ageranden är när en organisation eller dess företrädare

- använder våld, tvång eller hot för att påverka hur medlemmar röstar vid ett föreningsmöte,
- begränsar enskildas fri- och rättigheter i det offentliga livet genom hot eller ofredande,
- trakasserar medlemmar eller deltagare i en verksamhet genom att t.ex. skicka hotfulla sms,
- använder våld, tvång eller hot för att tysta personer som har en annan åsikt, dvs. begränsar deras möjligheter att använda sin yttrandefrihet.

Kränkningar som inte innefattar våld, tvång eller hot

Kränkningar av enskildas integritet eller personliga frihet innefattar inte alltid våld, tvång eller hot. Om en organisation eller företrädare på något annat otillbörligt sätt kränker enskildas grundläggande fri- och rättigheter ska organisationen inte beviljas bidrag. Med otillbörligt sätt menas t.ex. att vilseleda en person eller att utnyttja en persons utsatta ställning eller belägenhet till följd av ett anställnings- eller lydnadsförhållande, sjukdom eller funktionsnedsättning.

Exempel på ageranden är när en organisation eller dess företrädare

- utnyttjar att en person befinner sig i en utsatt situation, t.ex. lever i flyktingskap eller under ekonomiskt svåra förhållanden,
- olovligt fotograferar personer i ett omklädningsrum och kanske även sprider bilderna,
- utsätter medlemmar för sexuella trakasserier,
- begränsar medlemmars fri- och rättigheter genom att upprätthålla ett hedersrelaterat förtryck,
- uppmanar enskilda att inte anmäla misstanke om brott till polis.

Kränkningar av barn

Kränkningar mot barns fri- och rättigheter måste bedömas som särskilt allvarliga. Barn är ofta i en särskilt utsatt ställning, och deltar inte alltid i en förening eller organisation av egen fri vilja. Enligt barnkonventionen är staten skyldig att vidta åtgärder för att skydda barn mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, innefattande sexuella övergrepp.

Exempel på ageranden är när en organisation eller dess företrädare

- hindrar barn från att få den skolgång, hälsovård eller sjukvård som varje barn har rätt till enligt barnkonventionen,
- utövar våld, hot eller tvång eller på annat otillbörligt sätt kränker barn,
- hindrar barn från att få den lek, vila och fritid som varje barn har rätt till enligt barnkonventionen.

2. Diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde

Principerna om icke-diskriminering och alla människors lika värde tillhör de grundläggande fri- och rättigheterna. Dessa uttrycks i regeringsformen, liksom i nationell diskriminerings- och strafflagstiftning. Om en organisation eller dess företrädare diskriminerar enskilda individer eller grupper ska bidrag inte beviljas.

Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering på vissa grunder och inom vissa angivna samhällsområden, t.ex. inom arbetsliv, utbildning och allmänna sammankomster. Den definierar också olika former av diskriminering. Lagen kan ge vägledning i bedömningen om huruvida ett visst agerande kan anses vara i strid med demokrativillkoret.

Demokrativillkoret omfattar emellertid även ageranden som faller utanför diskrimineringslagens tillämpningsområde, t.ex. om en organisation inte tillåter medlemmar med viss sexuell läggning. Även ageranden som inte är diskriminerande, men som ändå strider mot principen om alla människors lika värde, utesluter att en organisation beviljas statsbidrag. Ett riktmärke i det avseendet är uttalanden som kan utgöra hets mot folkgrupp. En organisation som har uppfattningar och teorier eller gör uttalanden som skulle kunna bedömas som hets mot folkgrupp överträder uppenbart principen om alla människors lika värde och ska inte vara berättigad till bidrag.

Exempel på ageranden är när en organisation eller dess företrädare

- inte anställer eller utser vissa personer att företräda organisationen eller leda en verksamhet på grund av t.ex. kön, etnisk tillhörighet, trosuppfattning eller sexuell läggning,
- organiserar ett offentligt arrangemang som en konsert, festival eller en utbildning, men exkluderar vissa grupper utifrån t.ex. kön eller etnisk tillhörighet,
- gör uttalanden som utgör hets mot folkgrupp, t.ex. vid ett möte, på sociala medier eller i en studiecirkel,
- anlitar en föreläsare som uttalar sig nedsättande om t.ex. en viss folkgrupp, en viss trosuppfattning eller personer av ett visst kön eller ålder.

SÄRORGANISERING

Inom det civila samhället förekommer ofta organisering som riktar sig enbart till vissa grupper av individer så som kvinnor, ungdomar eller personer med en viss funktionsnedsättning. Sådan särorganisering är ibland nödvändig för att uppfylla syftet med organisationens verksamhet.

Diskrimineringslagen har undantagsregler som innebär att särbehandling kan vara tillåten om det finns ett *berättigat syfte* och om de medel som används är nödvändiga och lämpliga för att uppnå syftet. Verksamheter som bygger på ”religiösa, ideologiska eller värderingsmässiga grunder” är specialfall där särbehandling kan tillåtas. Lagen innehåller också regler om möjlighet till *främjande*, dvs. positiv särbehandling, baserad på t.ex. trosuppfattning, kön eller etnicitet.

Detta innebär att det t.ex. är möjligt att kräva att personer som är anställda av eller företräder en organisation delar dess grundläggande värderingar. Krav kan också ställas på att personer som arbetar med en viss grupp som omfattas av diskrimineringslagstiftningen, själva ska representera denna grupp, t.ex. ha en funktionsnedsättning eller vara transperson.

Undantag för trossamfund

Trossamfund har ett visst utrymme att välja vilka som ska företräda samfundet i egenskap av religiösa ledare eller lärare, även om det innebär särbehandling av t.ex. kvinnor eller homosexuella. Undantaget rör endast samfundets religiösa företrädare och inte vid anställning av övrig personal, val av styrelse eller i sammanhang som inte har med det religiösa utövandet att göra.

Berättigat syfte?

En organisation kan bedriva en verksamhet som enbart riktar sig till en viss grupp av individer om det är legitimt med hänsyn till dess syfte. Det gäller t.ex. en organisation som arbetar för att stärka en viss utsatt grupps rättigheter. I samhället finns ett behov av att kunna skapa

trygga rum för att arbeta med frågor som rör utsatta grupper i samhället, t.ex. hbtq och närståendevåld. Att begränsa tillträdet till organisationen för personer som inte tillhör den grupp som organisationen syftar till att stödja kan inte anses vara diskriminerande.

Särorganisering är alltså endast tillåten om det är legitimt, t.ex. med hänsyn till organisationens syfte. Det innebär att en kvinnojour kan välja att enbart anställa kvinnor för arbete med våldsutsatta kvinnor. Frågan om när särorganisering är legitimt måste också bedömas utifrån syftet med bidraget. Om bidraget syftar till att främja ungas delaktighet i samhället är det inte legitimt att sätta upp regler som utesluter en särskild grupp av unga att delta.

Exempel på berättigad särorganisering

- En kvinnojour som endast accepterar kvinnliga anställda.
- En ungdomsförening som sätter en åldersgräns för medlemskap.
- En organisation som vill bevara och utveckla kulturliv för en viss etnisk grupp och kräver att medlemmarna ska tillhöra denna etniska grupp.

3. Rättfärdigar, främjar eller uppmanar

Det kan förekomma att en organisation eller företrädare understödjer eller försvarar kränkningar av enskildas grundläggande fri- och rättigheter. Sådana ageranden måste uppfattas stå i strid med samhällets grundläggande värderingar. En organisation som rättfärdigar, främjar eller uppmanar till våld, hot eller tvång, eller andra otillbörliga kränkningar av enskildas grundläggande fri- och rättigheter ska därför inte beviljas bidrag. Detsamma gäller en organisation som rättfärdigar, främjar eller uppmanar till diskriminering eller andra överträdelser av principen om alla människors lika värde.

Att rättfärdiga, främja eller uppmana handlar om att försvara, skapa möjligheter för eller underlätta kränkningar, eller om att förmå andra att begå kränkningar. En organisation som har samröre med en annan organisation kan anses rättfärdiga den andra organisationens agerande. Med samröre menas ett formaliserat samarbete, t.ex. att ha gemensam verksamhet eller ett ekonomiskt eller ett idémässigt utbyte. Att ingå i samma samarbets- eller paraplyorganisation är också att betrakta som att ha samröre, vilket kan anses som ett rättfärdigande av organisationers ageranden.

Exempel på ageranden är när en organisation eller dess företrädare

- försvarar våld eller hot mot personer på grund av t.ex. etnisk eller religiös tillhörighet,
- försvarar eller uppmanar till hedersrelaterat våld,
- rättfärdigar, uppmanar eller främjar terrorhandlingar eller våldsbekämpande extremism genom finansiering, rekrytering eller spridande av propaganda,
- rättfärdigar grova kränkningar av mänskliga rättigheter som sker i andra länder t.ex. av en odemokratisk regim, en terrorgrupp eller en stridande part i en konflikt,
- har samröre med, finansierar eller på annat sätt stödjer grupper eller individer som inskränker enskildas grundläggande fri- och rättigheter.

4. Motarbetar det demokratiska styrelseskicket

Staten måste försäkra sig om att statsbidrag inte används i en verksamhet som motarbetar det demokratiska styrelseskicket. Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt. En organisation som begår lagbrott eller använder utomparlamentariska metoder för att uppnå ett politiskt mål kan sägas motarbeta det demokratiska styrelseskicket och ska inte beviljas bidrag.

Begränsning av yttrandefriheten?

Ett villkor om att bidrag inte fördelas till organisationer som motarbetar det demokratiska styrelseskicket ska inte ses som en begränsning av yttrandefriheten. En organisation kan fritt yttra sig i olika frågor, men det offentliga bör inte ge stöd till opinionsbildning som syftar till att underminera demokratins grundläggande principer.

Bedömningen av om en organisation kan anses motarbeta det demokratiska styrelseskicket är i första hand en fråga om vilka metoder en organisation använder för att driva opinion. Att främja våld eller begå lagbrott i syfte att uppnå ett politiskt mål är att motarbeta det demokratiska styrelseskicket. Motarbetar det demokratiska styrelseskicket gör också den organisation som uppmanar sina medlemmar eller allmänheten att inte följa svensk lag, svika medborgliga skyldigheter eller inte rätta sig efter myndigheters bestämmelser.

Exempel på ageranden är när en organisation eller dess företrädare

- utövar terrorism eller att ekonomiskt eller på annat sätt stödja terroristorganisationer,
- begår eller uppmanar till brott mot rikets säkerhet eller mot allmän ordning, som våldsamma aktioner eller sabotage,
- uppmanar, främjar eller genomför aktioner som innebär skadegörelse, olaga intrång eller andra lagbrott,
- angriper myndigheter eller andra samhällsinstitutioner genom dataintrång eller dataattacker,
- medvetet vilseleder eller sprider felaktig information i syfte att underminera demokratin,
- uppmanar sina medlemmar eller allmänheten att inte följa svensk lag, t.ex. genom att uppmana enskilda att fildela eller skattefuska.

BIDRAG FÅR LÄMNAS OM DET FINNS SÄRSKILDA SKÄL

Det civila samhället bygger på ett omfattande frivilligt engagemang. Även en organisation som väljer sina företrädare och samarbetspartners med omsorg kan ha svårt att förutse och förhindra alla ageranden som är i strid med demokrativillkoret.

Om en organisation har brutit mot demokrativillkoret kan den ändå få bidrag om det finns särskilda skäl för det. Vad som utgör särskilda skäl får bedömas av bidragsgivaren i det enskilda fallet. Det ska särskilt beaktas om organisationen tagit avstånd från agerandet. En organisation som inte tar avstånd från ett agerande som strider mot demokrativillkoret, kan i regel inte beviljas bidrag. Det ska också särskilt beaktas om organisationen har vidtagit adekvata åtgärder för att säkerställa att agerandet inte upprepas. Det kan handla om att utesluta en företrädare från organisationen. För riksorganisationer kan det vara nödvändigt att utesluta en medlems- eller lokalförening för att säkerställa att ett agerande inte upprepas.

En organisation ska kunna bättra sig – särskilda skäl

Om en organisation eller en företrädare för organisationen har agerat på ett sätt som strider mot demokrativillkoret får bidrag ändå lämnas till organisationen om det finns särskilda skäl.

Vid bedömningen ska särskilt beaktas om organisationen tagit avstånd från agerandet och vidtagit adekvata åtgärder för att säkerställa att det inte upprepas.

Om agerandet upprepas?

Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl bör det beaktas vilka möjligheter organisationen haft att förebygga agerandet. En organisation som vid ett enstaka tillfälle inbjudit en föreläsare som uttalat sig på ett sätt som strider mot demokrativillkoret, bör ändå kunna få bidrag om den tydligt tar avstånd från den uppfattning som föreläsaren framfört. Om agerandet upprepas, t.ex. om en föreläsare som uttalat sig i strid med demokrativillkoret bjuds in vid upprepade tillfällen, bör organisationen däremot inte kunna undgå ansvar genom att i efterhand ta avstånd från uttalandena. Den har i ett sådant fall haft möjlighet att förhindra agerandet.

Andra omständigheter då det kan finnas särskilda skäl att bevilja bidrag

Vid bedömningen av om det kan anses föreligga särskilda skäl bör bidragsgivaren beakta hur allvarligt agerandet bedöms vara. Vid allvarliga ageranden, t.ex. främjande av terrorism eller utövande av våld med hatmotiv, kan det normalt inte anses föreligga särskilda skäl.

Om ett flertal företrädare eller medlemsorganisationer agerat på ett otillåtet sätt eller om styrelsen eller en övervägande majoritet av medlemmarna har ställt sig bakom agerandet bör det inte heller finnas särskilda skäl att bevilja bidrag.

Har organisationen visat tydligt att den tar avstånd från agerandet?

Har den vidtagit åtgärder för att agerandet inte ska upprepas?

Hur länge ska organisationen stå till svars?

En prövning av om en organisation uppfyller demokrativillkoret får göras vid varje beslutstillfälle utifrån vad som då kan anses ligga organisationen till last. Hur lång tid en överträdelse av demokrativillkoret bör ligga organisationen till last är en bedömningsfråga. Det går inte att sätta några fasta tidsgränser eftersom det beror på vad överträdelsen består i. Organisationens ställningstaganden kring agerandet liksom vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att det inte upprepas, måste också beaktas.

En enstaka överträdelse av demokrativillkoret bör inte självklart utesluta organisationen från bidrag för all framtid. Allvarliga överträdelser måste dock få långsiktiga konsekvenser. Demokrativillkoret är till för att skydda enskilda individer mot kränkningar och upprätthålla bidragens legitimitet. Till exempel finansiering av terrorism eller utövande av våld med hatmotiv kan innebära att en organisation inte bedöms uppfylla demokrativillkoret trots att överträdelsen har skett lång tid tillbaka.

Tänk på att ...

en organisation kan behöva granskas vid flera olika tillfällen, t.ex. när

- en ansökan kommer in,
- uppföljning eller utvärdering görs,
- tips kommer från t.ex. allmänheten eller föreningsmedlemmar,
- misstanke uppstår, t.ex. på grund av nyhetsrapportering eller utspel i sociala medier,
- stickprov görs.

Att granska om en organisation och dess verksamhet uppfyller demokrativillkoret är en viktig del av bidragsgivningen. Hur granskningen av ansökningar genomförs varierar mellan olika bidragsgivare.

En del bidragsgivare fördelar bidrag till ungefär samma organisationer från år till år. Andra tar emot och hanterar ansökningar från många olika organisationer och fler tillkommer löpande. Det är därför inte möjligt för alla bidragsgivare att tillämpa samma metoder i granskningsförfarandet. Det som beskrivs här ska ses som allmänna rekommendationer för hur en granskning kan gå till.

En första granskning

När en ansökning inkommer görs en första granskning. Hur djupgående den bör vara beror på om bidragsgivaren känner till organisationen sedan tidigare. Först och främst granskas beslutade dokument i organisationen såsom stadgar, årsmötesprotokoll och programförklaringar. En del bidragsgivande myndigheter och organisationer kräver även att organisationen i ansökan intygar att verksamheten inte strider mot demokrativillkoret. Flera kommuner och regioner genomför någon form av introduktion för nya föreningar som söker bidrag i syfte att förklara de villkor som gäller. Genom dialog och samtal med föreningen kan eventuella frågeställningar kring uppställda villkor lösas. Med en sådan ordning kan bidragsgivare och organisationer bygga upp tillit och ett ömsesidigt förtroende.

Ambitionsnivån i granskningen måste alltid ställas mot bidragets storlek och tillgängliga resurser. En omfattande granskning av samtliga

ansökande organisationer låter sig av resursskäl inte göras. En sådan granskning kan dessutom upplevas som en onödig inskränkning av organisationers oberoende och självständighet.

Utökad granskning

Om organisationen är ny för bidragsgivaren eller om det finns anledning att misstänka brister i demokratihänseende, kan det finnas skäl för en utökad granskning. Det kan t.ex. röra sig om uppgifter som framkommit i nyhetsmedier eller sociala medier. Det kan även ha kommit tips från allmänheten eller organisationens medlemmar. En utökad granskning kan också föranledas av att det upptäcks att organisationen har lämnat oriktiga uppgifter.

Om en för bidragsgivaren tidigare känd organisation har ändrat sina stadgar kan det också finnas anledning att utöka granskningen. En del bidragsgivare kallar sådana utökade granskningar för uppföljningar.

Vid en utökad granskning kan det vara meningsfullt att undersöka webbsidor och sociala medier som är kopplade till organisationen, samt om den eller dess företrädare förekommer i nyhetsrapportering. Handläggaren kan också be om referenser från myndigheter, kommuner, organisationer eller personer som kan ha kännedom om organisationen.

Dokument som kan ingå i en granskning

- stadgar,
- årsmötesprotokoll,
- verksamhetsberättelse,
- ekonomisk redovisning,
- övriga policydokument,
- föreningens webbsida,
- sociala medier,
- nyhetsrapportering.

För att få bättre kunskap om organisationen kan handläggaren kontakta dess företrädare direkt och även besöka organisationen eller någon av dess verksamheter.

Även i utvärderingar av utbetalade bidrag kan det vara rimligt att ta upp frågor som rör demokrativillkoret.

Återkommande granskningar

Utöver den granskning som sker vid ansökningstillfället kan bidragsgivaren också ta fram rutiner för att göra återkommande granskningar. Det kan vara motiverat att regelbundet göra mer djupgående granskningar. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) gör t.ex. granskningar av varje organisation vart tredje år.

Ett annat sätt är att välja ut verksamheter som bedöms vara riskfyllda, t.ex. mot bakgrund av att organisationen är ny eller bidraget avser stora belopp. Ytterligare ett alternativ är att välja vilka organisationer som ska granskas genom stickprov. Det är viktigt att valet av verksamheter eller organisationer som ska granskas djupare sker på relevanta och icke-diskriminerande grunder.

Ett kompletterande arbetsätt är att de organisationer som i en ansökan eller redovisning visar på förändringar jämfört med beslut under tidigare bidragsår väljs ut för fördjupad granskning.

Rutiner kring fördjupad granskning under handläggning och uppföljning kan bli ett viktigt verktyg i kvalitetsarbetet. Efterkontroller i form av stickprov kan bidra till att säkerställa att rutiner, instruktioner och krav på dokumentation har följts och att rätt bidragsbeslut har fattats.

Vilka rutiner har vi i dag?

Hur väljer vi ut de organisationer som ska granskas på djupet?

Vilka förändringar kan vi behöva göra för att ha kvaliteten och därigenom säkerställa att alla organisationer som får bidrag uppfyller demokrativillkoret?

Vem ansvarar för att visa att villkoren är uppfyllda?

Huvudregeln är att den som ansöker om ett bidrag ska visa att samtliga villkor för bidraget är uppfyllda. Detta gäller även demokrativillkoret. Den ansökande organisationen ska ge in alla handlingar och lämna de upplysningar som är relevanta för prövningen, t.ex. stadgar, årsmötesprotokoll och verksamhetsberättelse. Ibland krävs att sökanden intygar i ansökan att verksamheten är förenlig med demokrativillkoret. En organisation som intygar detta och det av inkomna handlingar inte framgår annat, får antas uppfylla demokrativillkoret.

När misstanke uppstår

Om en bidragsgivare under handläggningstiden får information om att en organisation brister angående demokrativillkoret, bör organisationen ges tillfälle att bemöta uppgifterna. Det kan också vara aktuellt att begära in kompletteringar från organisationen.

Bidragsgivaren bör i så stor utsträckning som möjligt konkretisera den omständighet eller det agerande som organisationen lastas för. Det kan vara svårt för en organisation att bemöta mer allmänna påståenden om brister i förhållande till demokrativillkoret.

Om en organisation inte kan eller vill bemöta uppgifter som utsluter organisationen från bidrag, kan bidragsgivaren bedöma att organisationen inte har visat att den uppfyller demokrativillkoret.

Om det kommer till beslut om att stoppa utbetalningar av ett beviljat bidrag eller återkräva bidrag, ligger det alltid på bidragsgivaren att visa på vilket sätt en organisation inte uppfyller demokrativillkoret.

Kan vi vara tydligare i vår kommunikation med bidragssökande organisationer när en misstanke uppstår om att deras verksamhet strider mot demokrativillkoret?

Bidragsgivaren ska inte avgöra om ett brott begåtts

Ett agerande som strider mot demokrativillkoret skulle i vissa fall kunna vara brottsligt. Bidragsgivaren ska aldrig bedöma eller uttala sig om huruvida en företrädare gjort sig skyldig till ett brott.

En bidragstagare kan däremot själv välja att göra en polisanmälan i fall vid misstanke om brott. Om en företrädare för en organisation har dömts för brott, t.ex. för hets mot folkgrupp, finns det dock inga hinder för att domen beaktas vid bedömningen av om demokrativillkoret är uppfyllt.

Kravet på demokratisk uppbyggnad

Det är vanligt att bidragsgivare ställer krav på att en förening är organiserad enligt traditionell föreningsdemokrati. Att enskilda medlemmar har möjlighet att delta i och påverka en förening och dess verksamhet kan innebära ett visst skydd mot att föreningen agerar odemokratiskt, men det är ingen garanti.

Vid bedömningen av om demokrativillkoret är uppfyllt är det viktigt att komma ihåg att en förening, trots att den är demokratiskt uppbyggd, mycket väl kan agera i strid med samhällets grundläggande värderingar.

Enligt rättspraxis ska en ideell förening ha antagit stadgar som är så fullständiga att åtminstone namnet på föreningen, ändamålet och verksamheten framgår. Dessutom bör stadgarna reglera hur beslut fattas, hur föreningen företräds, hur ansvar kan utkrävas, hur stadgarna kan ändras och vad som krävs för att upplösa föreningen. Den ska ledas av en styrelse som sköter föreningens angelägenheter för medlemmarnas räkning. I en medlemsorganisation ska medlemskapet vara öppet och alla medlemmar ska kunna påverka verksamheten och kunna ställa styrelsen till svars.

Konventionsstaterna är skyldiga
att avskaffa all diskriminering av kvinnor
samt vidta lämpliga åtgärder för att främja
jämställdhet mellan könen.

FN:s konvention om avskaffande
av all slags diskriminering av kvinnor från 1979

Exempel på hur demokrativillkoret kan granskas

6

Här följer några exempel på hur granskning kan gå till vid bedömning av om organisationer uppfyller demokrativillkoret eller inte. Fallen är fiktiva.

Odemokratiskt uttalande

En idéburen och demokratiskt uppbyggd riksorganisation med hundratals medlemmar och flera medlemsorganisationer ansöker om organisationsbidrag för att genomföra lägerverksamheter och överlevnadskurser.

En granskning av organisationens hemsida visar att ordföranden för en av dess medlemsorganisationer har uttalat att de strävar efter att skapa en "nationalsocialistisk ledarstat". Bidragsgivaren ställer frågor om detta och får till svar att varje medlemsorganisation måste stå för sin egen ideologi. Organisationen vidtar dock inga åtgärder för att t.ex. utesluta medlemsorganisationen. Bidragsgivaren bedömer att medlemsorganisationen har åsikter som är diskriminerande och som strider mot principen om alla människors lika värde. Även om riksorganisationen inte står bakom medlemsorganisationens åsikter, kan den genom sitt samröre anses *rättfärdiga* åsikterna, särskilt då den varken tagit avstånd från eller uteslutit medlemsorganisationen.

- ▶ Bidragsgivaren bedömer att agerandet omfattas av den tredje punkten i demokrativillkoret, och att det inte finns några särskilda skäl för att bevilja riksorganisationen bidrag.

Stöttat våldsamt aktion

En djurrättsorganisation ansöker om projektbidrag för sin ungdomsverksamhet. Organisationen är enligt stadgarna demokratiskt uppbyggd och tar uttryckligen avstånd från våldsamma och olagliga manifestationer.

Bidragsgivaren hittar information i medierna om att en medlem i organisationen deltagit vid en våldsamt aktion mot en minkuppfödare. Byggnader utsattes för bl.a. hotfullt klotter och flera minkar släpptes ut.

När bidragsgivaren ställer frågor till organisationens företrädare tar dessa avstånd från aktionen, men säger också att det som medlemmar gör på sin fritid inte kan vara organisationens ansvar. Det framkommer dock vid fördjupad granskning att organisationen har betalat medlemmens resor till minkfarmen och att en styrelseledamot på sociala medier har uttryckt sitt stöd för aktionen.

- ▶ Bidragsgivaren bedömer att organisationen främjat och rättfärdigt kränkningar av en enskild persons grundläggande fri- och rättigheter samt motarbetat det demokratiska styrelseskicket, vilket strider mot tredje och fjärde punkten i demokrativillkoret. Det finns inga särskilda skäl för att bevilja bidrag.

Odemokratiska företrädare

En bidragsgivare får ett tips från allmänheten om att en organisation som har beviljats bidrag inte har genomfört ett årsmöte, trots att den uppgett detta.

Bidragsgivaren kontakter några av organisationens företrädare för att få information. En styrelseledamot bekräftar att årsmötet inte har ägt rum. Dessutom berättar flera medlemmar att personer i styrelsen med hot om uteslutning vid tidigare möten tvingat medlemmar att rösta för vissa förslag.

- ▶ Organisationen vill inte kännas vid uppgifterna, men bidragsgivaren bedömer att de uppgifter som framkommit visar att organisationen brister i demokratisk uppbyggnad eftersom den har fabricerat ett protokoll över ett årsmöte som inte har ägt rum. Organisationens företrädare har hotat medlemmar och alltså agerat i strid med första punkten i demokrativillkoret. Organisationen uppfyller därmed inte villkoren för bidrag och bedöms vara återbetalningsskyldig.

Antirasism utan våld?

En antirasistisk organisation ansöker om projektbidrag för att genomföra en musikfestival. Organisationen har medlemmar över hela landet och genomför många olika aktiviteter, som seminarier, utbildningar och offentliga manifestationer mot rasism. Vid eftersökningar på internet uppmärksammar bidragsgivaren att det har förekommit våld vid en demonstration arrangerad av organisationen.

Bidragsgivaren ber organisationen att bemöta uppgifterna. Den bekräftar att många medlemmar var våldsamma vid demonstrationen, men att händelsen inträffade för flera år sedan. Sedan dess har styrelsen bytts ut och den nuvarande ordföranden har i medlemstidningen fördömt det som skedde och uttalat att våld aldrig får accepteras i arbetet mot rasism.

- Bidragsgivaren bedömer att organisationen har agerat på ett sätt som strider mot demokrativillkoret, men att organisationen har tagit avstånd från agerandet och även har vidtagit åtgärder för att säkerställa att detta inte ska upprepas. Det finns därför särskilda skäl för att bevilja bidrag.

Det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person.

1 kap. 2 § regeringsformen

Avgöranden avseende demokrativillkor

7

Det finns ett antal fall där tidigare gällande demokrativillkor har prövats. Det har gällt villkor om att en organisation i sin verksamhet ska respektera demokratins idéer.

Här ger vi några exempel, varav ett är ett bidragsärende från en kommun, där ett påstått odemokratiskt agerande har hanterats. Övriga beslut som redovisas har fattats av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, vilken är den enda statliga myndighet som har fattat beslut om att avslå ansökningar med hänvisning till att den sökande organisationens verksamhet varit i strid med demokratins idéer. Några av dessa beslut har överklagats och prövats i domstol.

Förening tog inte avstånd från rasism

Eskilstuna kommun upptäckte att en förening som fått bidrag av kommunen uttryckte sig rasistiskt på sin hemsida. Föreningen hade bl.a. skrivit ”så kallade medborgare”, ”löss” och ”efter sedvanligt tjafs med personer från den här kulturen”.

Kommunen beviljade inte föreningen bidrag, men gav föreningen möjlighet att återfå bidrag under förutsättning att den tog avstånd från uttalandena och försäkrade att den person som fällt dessa inte i fortsättningen skulle få företräda föreningen. Kommunen ställde också krav på att föreningen skulle arbeta med sin värdegrund och inkomma med en åtgärdsplan.

Föreningen ville dock inte ta avstånd från uttalandena och efter ett nämndbeslut stängdes därför föreningen av från bidrag.

Vägrade ta kvinna i hand

En företrädare för en organisation vägrade att hälsa på en kvinna genom att ta henne i hand. En fråga väcktes om huruvida detta innebar att organisationen inte uppfyllde villkoret om att den i sin verksamhet ska respektera demokratins idéer.

MUCF:s utredning visade att det inte förekom diskriminering av kvinnor i organisationens styrande dokument. Kvinnor innehade också styrelseposter och även i övrigt samma rättigheter som män inom organisationen.

I MUCF:s prövning av bidragsansökan ansågs det sätt som en av organisationens företrädare hälsade på inte innebära att organisationens verksamhet stred mot demokratins idéer.

MUCF 2016-10-20 dnr 0566/16.

Generaliserande omdömen i ett idéprogram

MUCF avslog en organisations bidragsansökan på grund av att innehållet i dess idéprogram inte ansågs vara förenligt med respekten för alla människors lika värde och demokratins idéer.

Förvaltningsrätten uttalade senare att det inte strider mot demokratins idéer att förespråka en restriktiv invandring. Däremot ansågs organisationens verksamhet inte vara förenlig med demokratins idéer eftersom idéprogrammet innehöll generaliserande omdömen om invandrare och skrivningar om att invandring utgjorde ett hot mot den nationella gemenskapen. Kammarrätten gjorde senare samma bedömning som förvaltningsrätten och organisationen beviljades inte bidrag.

MUCF 2016-12-16 dnr 1255/16, Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 23 maj 2017 i mål nr 193-17 och Kammarrätten i Stockholms dom den 26 januari 2018 i mål nr 3762-18.

Nedsättande uttalanden

En organisations styrelsemedlem gjorde offentligt nedsättande uttalanden om, och uppmanade till våld mot, en viss etnisk grupp. MUCF prövade om bidrag skulle återkallas då man ansåg att uttalandena kunde betraktas som oförenliga med villkoret om att organisations verksamhet inte får strida mot demokratins idéer.

Organisationen uteslöt styrelsemedlemmen och fördömde uttalandet offentligt. Den kontaktade och framförde också en ursäkt till företrädare för den etniska grupp som pekats ut i uttalandet. Dessa åtgärder ansåg MUCF vara tillräckliga för att inte återkräva bidraget. Det beviljade bidraget återkrävdes dock ändå eftersom organisationen ansågs ha lämnat oriktiga uppgifter gällande sitt medlemsantal.

MUCF 2016-10-20 dnr 0755/16.

Uteslutning efter spridning av propaganda

MUCF genomförde en utökad granskning av en organisation som under flera år mottagit bidrag. Det framkom då bl.a. att företrädare för organisationens medlemsföreningar hade delat våldsbejakande islamistisk propaganda i sociala medier och att en av organisationens företrädare stridit i Syrien för våldsbejakande extremister.

MUCF bedömde att agerandet inte var förenligt med demokrati-villkoret och att organisationen inte i tillräckligt hög grad hade tagit avstånd från eller problematiserat agerandena. Bidragsansökan avslogs och beslut fattades om återkrav av utbetalda medel. Förvaltningsrätten upphävde dock MUCF:s beslut. Domstolen fann att merparten av medlemsföreningarnas och de förtroendevaldas åsikter och ageranden som påvisats i MUCF:s utredning stod i strid med demokratins idéer, men att organisationen genom att utesluta företrädarna hade agerat på ett sådant sätt att den inte kunde lastas för dessa.

MUCF 2018-04-11 dnr 1439/16 och 0987/15, Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 1 februari 2019 i mål nr 9821-18.

Föreningstidskrift använde rasistiska begrepp

En organisation finansierade och distribuerade en tidskrift som utmålade en religiös grupp som en samhällsfara och använde rasistiska begrepp om mörkhyade personer. Tidskriften distribuerades tillsammans med organisationens medlemstidning. En av organisationens styrelsemedlemmar var redaktör för tidskriften.

Organisationens koppling till tidskriften ansågs av MUCF vara sådan att det som publicerats var relevant för bedömningen av organisationens rätt till bidrag. Organisationen hade inte tagit avstånd från publiceringarna eller vidtagit några andra åtgärder vilket innebar att verksamheten ansågs strida mot demokratins idéer. Organisationens ansökan om bidrag avslogs.

MUCF 2018-01-25 dnr 1525/17 och Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 9 november 2018 i mål nr 3749-18.

Rättfärdigande av odemokratiska rörelser i andra länder

En organisation ansökte om bidrag, men fick avslag av MUCF med anledning av att organisationens ordförande hade hållit tal vid 40-årsfirandet av rörelsen PKK:s grundande. Eftersom PKK av Sverige och EU betraktas som en terroristorganisation, ansåg MUCF att medverkan vid firandet innebar att organisationens verksamhet var i strid med demokratins idéer.

Förvaltningsrätten avslög organisationens överklagande och uttalade bl.a. att ordföranden, med hänsyn till sin ställning inom organisationen, ansågs ha närvarat inte endast i egenskap av privatperson utan även som representant för organisationen.

Mot bakgrund av evenemangets syfte bedömdes ordförandens närvaro och insats ge anledning att ifrågasätta organisationens inställning till demokratiska principer utifrån villkoren för att uppbära statsbidrag. Organisationen beviljades inte bidrag.

MUCF 2018-01-25 dnr 1436/17 och Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 9 november 2018 i mål nr 3503-18.

Statens offentliga utredningar 2019

Kronologisk förteckning

1. Santiagokonventionen mot organhandel. S.
2. Ingen regel utan undantag – en trygg sjukförsäkring med människan i centrum. S.
3. Effektivt, tydligt och träffsäkert – det statliga åtagandet för framtidens arbetsmarknad. A.
4. Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle. U.
5. Tid för trygghet. A.
6. En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan. U.
7. Skogsbränderna sommaren 2018. Ju.
8. Kamerabevakning i kollektivtrafiken – ett enklare förfarande. Ju.
9. Privat initiativrätt – planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning. N.
10. Stöd för validering eller kompetensåtgärder i samband med korttidsarbete. Fi.
11. Biojet för flyget. M.
12. Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet. Fi.
13. Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet. Fi.
14. Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation. Ju.
15. Komplementär och alternativ medicin och vård – säkerhet, kunskap, dialog. S.
16. Ny kärntekniklag – med förtydligt ansvar. M.
17. Bebyggelse- och transportplanering för hållbar stadsutveckling. N.
18. För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering. Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. U.
19. Belastningsregisterkontroll i arbetslivet – behovet av utökad författningsstöd. A.
20. Stärkt kompetens i vård och omsorg. S.
21. Effektivt investeringsfrämjande för hela Sverige. UD.
22. Sveriges miljöövervakning – dess uppgift och organisation för en god miljöförvaltning. M.
23. Styrkraft i funktionshinderspolitiken. S.
24. Stärkt integritet i idrottens antidopningsarbete. Ku.
25. Genomförande av ändringar i utstationeringsdirektivet. A.
26. Organbevarande behandling för donation. S.
27. Rasistiska symboler. Praxisgenomgång och analys. Ju.
28. Komplementär och alternativ medicin och vård – ny lagstiftning. S.
29. God och nära vård. Vård i samverkan. S.
30. Moderna tillståndprocesser för elnät. I.
31. F-skattesystemet – en översyn. Fi.
32. Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord. Ju.
33. Ökad statlig närvaro i Härnösand. Fi.
34. Förbättrat skydd för totalförsvaret. Fö.
35. Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället.
+ Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället. Vägledning för handläggare. Ku.

Statens offentliga utredningar 2019

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

- Effektivt, tydligt och träffsäkert – det statliga åtagandet för framtidens arbetsmarknad. [3]
- Tid för trygghet. [5]
- Belastningsregisterkontroll i arbetslivet – behovet av utökat författningsstöd. [19]
- Genomförande av ändringar i utstationeringsdirektivet. [25]

Finansdepartementet

- Stöd för validering eller kompetensåtgärder i samband med korttidsarbete. [10]
- Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet. [12]
- Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet. [13]
- F-skattesystemet – en översyn. [31]
- Ökad statlig närvaro i Härnösand. [33]

Försvarsdepartementet

- Förbättrat skydd för totalförsvaret. [34]

Infrastrukturdepartementet

- Moderna tillståndprocesser för elnät. [30]

Justitiedepartementet

- Skogsbränderna sommaren 2018. [7]
- Kamerabevakning i kollektivtrafiken – ett enklare förfarande. [8]
- Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation. [14]
- Rasistiska symboler. Praxisgenomgång och analys. [27]
- Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord. [32]

Kulturdepartementet

- Stärkt integritet i idrottens antidopningsarbete. [24]
- Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället.
+ Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället. Vägledning för handläggare. [35]

Miljö- och energidepartementet

- Biojet för flyget. [11]
- Ny kärntekniklag – med förtydligt ansvar. [16]
- Sveriges miljöövervakning – dess uppgift och organisation för en god miljöförvaltning. [22]

Näringsdepartementet

- Privat initiativrätt – planintressentens medverkan vid detaljplanläggning. [9]
- Bebyggelse- och transportplanering för hållbar stadsutveckling. [17]

Socialdepartementet

- Santiagokonventionen mot organhandel. [1]
- Ingen regel utan undantag – en trygg sjukförsäkring med människan i centrum. [2]
- Komplementär och alternativ medicin och vård – säkerhet, kunskap, dialog. [15]
- Stärkt kompetens i vård och omsorg. [20]
- Styrkraft i funktionshinderspolitiken. [23]
- Organbevarande behandling för donation. [26]
- Komplementär och alternativ medicin och vård – ny lagstiftning. [28]
- God och nära vård. Vård i samverkan. [29]

Utbildningsdepartementet

Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle. [4]

En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan. [6]

För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering. Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. [18]

Utrikesdepartementet

Effektivt investeringsfrämjande för hela Sverige. [21]